

איך לסיים מלחמה בלתי נגמרת

הקרב, ולפיכך בחר להילחם בהם מבין הצללים.

עם זאת, בחמש השנים הבאות למד הצבא האמריקני לנהל מערכה מוצלחת להפתיע נגד קבוצות המחתרת – אחת הדוגמאות המרשימות ביותר אי-פעם להסתגלות תחת אש. שלושה ספרים חדשים, שכל אחד מהם נכתב בידי עיתונאי בולט, מספרים את סיפורו של אותו שינוי דרמטי; שניים מהם מדווחים ממש מן השטח בעיראק, והאחד ממסדרונות השלטון בווישינגטון. נקודות המבט השונות של הכותבים מציעות תובנות חשובות על אותה מערכה, שבה נחלה ארצות-הברית כישלונות צורבים עד לפני שנתיים. בחינת המתרחש בעיראק מבעד לאספקלריה של הספרים האלה יכולה גם ללמדנו דבר-מה על האופן שבו עשויה אמריקה לנהל את המערכה באפגניסטאן תחת הנהגתו של ברק אובאמה, ואולי אף להנחיל לנו לקחים רחבים יותר על אופי הלוחמה במאה העשרים ואחת.

*The Forever War: Dispatches
from the War on Terror*

by Dexter Filkins

Knopf, 2008

368 עמודים

*The War Within: A Secret White
House History 2006-2008*

by Bob Woodward

Simon & Schuster, 2008

512 עמודים

*Tell Me How This Ends:
General David Petraeus and the
Search for a Way Out of Iraq*

by Linda Robinson

Public Affairs, 2008

416 עמודים

ביקורת: ג'ון נאגל

מלחמות הן מצב שקשה לשלוט בו; תוהו ובוהו המתאפיין בחוסר הרמוניה ובאי-שפיות. טירוף המערכות של שדה הקרב הוא מוטיב חוזר ונשנה בספרו של דקסטר פילקינס, מלחמה לנצח: דיווחים מן המלחמה נגד הטרור. פילקינס, עיתונאי בניו יורק טיימס הכותב על מקומות מסוכנים ונואשים, מביא לקורא סדרה של רשימות קטנות החושפות את הצד האנושי הטרגי

גל הפעילות המחתרית ששטף את עיראק בשלהי קיץ 2003 תפס את צבא ארצות-הברית לא-מוכן. הצבא החזק הזה צויד והוכשר כדי לנצח במלחמות קונבנציונליות, אולם לא ידע כיצד להתמודד עם אויב שהבין כי אין לו כל סיכוי להביס את האמריקנים בשדה

לקרב צבא שאני עצמי הייתי חלק ממנו במשך שלושים ושבע שנים. אין לו שום דוקטרינה, והוא גם לא הוכשר ולא אומן להתמודד עם פעילות מחתרתית... אחרי וייטנאם טאטאנו החוצה כל דבר שקשור בלוחמה לא-סדירה או בחתרנות, מפני שזה הזכיר לנו את המפלה שנחלנו באותה מלחמה. במבט לאחור, זו הייתה החלטה גרועה". רבים מדי מחבריי, אמריקנים ועיראקים כאחד, שילמו בחייהם על החלטה גרועה זו.

עקבתי אחר הפלישה לעיראק ממשרדי בפורט ריילי, קנזס. מן השפה אל החוץ הכרזתי על רצוני להשתתף בלחימה, אך בתוך תוכי הייתי אסיר תודה, גם אם מלא רגשי אשם, על שהתאפשר לי להישאר עם אשתי ועם בני הקטן בשעה שחבריי פילסו באש את דרכם לבגדאד. בעקבות ההבטחה שהחייילים ישובו הביתה עד חג המולד חזר גדוד הטנקים שלי להתאמן לקראת מלחמה קונבנציונלית. בחום המהביל של קיץ 2003, בעת שהגדוד היה עסוק בתרגול קרבות שריון בקנזס, הגיעה אלינו לפתע הפקודה לשנות כיוון ולהתכונן לקראת מלחמה במורדים בעיראק. אפילו אז לא הותר לנו להשתמש בפומבי במילה "מורדים"; באופן רשמי אויבינו כונו אז "אלמנטים מן השלטון הקודם".

שישה שבועות בלבד אחרי ביטולו הפתאומי של התרגיל שבו עסקנו, מצא עצמו כוח המשימה שלי, המונה שמונה מאות חיילים, במחוז אל-אנבאר, כשהוא נושא באחריות ל"משולש הסוני" הבעייתי בין רמאדי לפלוג'ה. בגזרה שעליה הופקדנו, שבמרכזה ניצבה העיירה המאובקת חלידיה, חיו כשישים אלף נפש, רובם ככולם סונים. אולי חצי אחוז מהם היו נחושים להרוג אותי ואת חייליי – כלומר, כשלוש מאות לוחמי גרילה וטרוריסטים. מספר האנשים

של המלחמה. כמי ששהה באפגניסטאן בשלהי שנות התשעים, הוא מתאר אירועים פומביים של הוצאות להורג והטלת מומים באיצטדיון הכדורגל של קאבול. ובכל זאת, למרות הזוועות שעולל משטר הטליבאן, פילקינס למד לאהוב את הארץ, "להתפעל מן המקום בזכות יופיו, בזכות עיוותיו ובזכות נדיבות לבם של האנשים לנוכח השיגעון". פילקינס היה גם עד לתוצאות מתקפת הטרור של ה-11 בספטמבר בניו-יורק והוא מציג את האירועים הנוראים הללו בהשלמה מפתיעה: "בעולם השלישי", הוא אומר, "דברים כאלה מתרחשים מדי יום".

אבל מלחמה נוצח עוסק בעיקר בעיראק. פילקינס עשה שם יותר משלוש שנים, שבהן ראה איך התנופה הראשונית של הפלישה מתפוגגת לאטה בעוד שהחיילים האמריקנים – שלא היו מוכנים כלל לקראת הכיבוש שבא בעקבותיה – הולכים ומתבוססים בבוץ העיראקי. ההידרדרות החלה עוד בשלב מוקדם של המערכה. מאחר שהצבא האמריקני לא הפגין שום יכולת לשמור על הסדר הציבורי – משימה שכל כוח כובש חייב לשאת בה עבור האוכלוסייה הכבושה – צצו בכל מקום חבורות בוזזים שפשטו על ערי עיראק כמו נחילי ארבה; הם אפילו גנבו את מסגרות החלונות ואת כבלי החשמל מן המפקדה הבריטית לשעבר, שבה שכן הגדוד שלי בשלהי שנת 2003.

סגן ראש מטה צבא היבשה באותם ימים היה ג'ק קין, בוגר מלחמת וייטנאם שידע דבר-מה על לוחמת גרילה והבין גם כי הצבא האמריקני אינו מוכן למערכה הזאת. בשנת 2006, כאשר כישלונותיה של המדיניות האמריקנית בעיראק היו כבר גלויים לעין, הוא נטל אחריות אישית על אי-מוכנותו של הצבא והודה: "הוצאנו

שהרגנו או ששבינו במהלך השנה הבאה היה גדול פי שניים, אבל ההתקוממות רק הלכה וגברה. פילקינס כותב כי בשנה הראשונה למלחמה "האמריקנים הקימו להם יותר אויבים משיכלו לחסל" – מסקנה עגומה אך נכונה, שעליה אני יכול להעיד מניסיוני האישי.

כדי להסביר מה השתבש ומדוע, מביא פילקינס את סיפורו של לויטננט קולונל נייט סאסמן, שהיה אז מפקד גדוד בדיוויזיית הרגלים הרביעית. בשיחותיו עם פילקינס מאשר סאסמן את ניתוחו של גנרל קין כשהוא מתלונן כי "מוטלות עלינו המון משימות שלא התכוננו אליהן... לפעמים חבל לי שאין עוד כמה אנשים שידועים איך בונים אומה". כיוון שלא היה לו מושג כיצד לפעול, עשה סאסמן מה שהוא יודע לעשות היטב; "אנחנו הולכים להשליט אלימות קיצונית" בסמארה, אמר לפילקינס.

מתברר שלא די ב"אלימות קיצונית" כדי לפתור את בעיותיה של עיראק, ואין להתפלא על כך – מדובר, ככלות הכול, במדינה למודת סבל וסכסוכים, שהורגלה בברוטליות הקיצונית והשרירותית של משטר הבעת'. הטעויות שעשו האמריקנים בשלב מוקדם של נוכחותם במדינה לא שיפרו את המצב. ההחלטה לפרק את הצבא העיראקי הייתה שגיאה חמורה במיוחד. באותם ימים עבד ידד שלי עם קצין עיראקי שפיקד על דיוויזיה בת עשרת אלפים חיילים, שעמדו הכן לדאוג לביטחון ברחובות. חברי נאלץ לומר לאותו מפקד שהדיוויזיה תפורק בהוראת ראש הרשות הזמנית של כוחות הקואליציה, פול ברמר. הגנרל העיראקי השיב: "אתה מבין מה זה אומר? שמחר אני אלחם בך".

החלטות אומללות כאלה, שהתקבלו בשנה הראשונה למערכה, פוררו את

עיראק והזינו את החתרנות הסונית. במהלך השנתיים הבאות העבירו האמריקנים את השלטון במדינה לידי צבא ומשטרה חדשים שהוקמו בחופזה והורכבו בעיקר מגורמים שיעים. ואולם, כוחות הביטחון המקומיים לא הצליחו להתמודד עם לוחמי המחתרת ועם הטרוריסטים, שחמקו מהם כרוחות רפאים. המשטרה השיעית חזרה אפוא אל השיטות הישנות של עידן סדאם, והחלה לענות אסירים סונים שנחשדו בטרור. הסונים מצדם אימצו טקטיקות אכזריות לא-פחות. פילקינס מתאר בפרוטרוט את ההבדלים בין שיטות הרצח של הכיתות: "לשיעים היה שיעון למקדחות חשמליות. אם מצאת בחור עם סימני קדיחה ברגליים, יכולת לדעת כמעט בוודאות שהוא סוני ושכנראה הוצא להורג בידי שיעים. הסונים העדיפו לערוף ראשים או לבצע פיגועי התאבדות. השיעים לא ערפו ראשים בדרך כלל וגם לא פוצצו את עצמם. לכל סיעה הייתה מופרעות בלעדית משלה".

פילקינס עזב את עיראק בקיץ 2006, כשהקטל שם הגיע לשיאו ותוהו ובוהו שרר בכל. קשה לתאר את המלחמה הזאת למי שלא היה עד לה ואי-אפשר להפריז בהשפעתה על מי שחווה אותה. דבריו העגומים של פילקינס מבטאים היטב את התחושות שאותן חולקים כל אלה שהשאירו ברחובות מסופוטמיה חלק גדול מן ההגינות ומן התקווה שפיעמו בהם פעם: "ואז חזרתי אל העולם, והחתונות והפיקניקים נדמו בעיניי לכל מה שהיה בעיראק – שקטים ואטיים, כבדים ומתים. אבל החלומות נעשים מלאי חיונות כשאתה חוזר הביתה. הימים אולי מתים, אבל הכל מתפוצץ בחלומות".

בשלב זה עובר מוקד הסיפור לווינגטון, שם העברתי את ימיי בפנטגון ואת לילותיי בהתמודדות עם חלומות מתפוצצים. בבית הלבן החלו לאט-לאט להבין כי האסטרטגיה שנקטו – העברה חפזה של השלטון לידי העיראקים במקום לדאוג לכוחות מספיקים להגנה על האוכלוסייה המקומית – נחלה כישלון צורב. ההתרחשויות שליוו את התבהרות התמונה הן נושא ספרו של העיתונאי הוותיק בוב וודוורד, המלחמה שבפנים: היסטוריה סודית של הבית הלבן, 2006-2008. בכתביה האפית האופיינית לו מצטט וודוורד בספרו מקורות אנונימיים רבים הממוקמים תמיד בחלונות הגבוהים. אולי בגלל ההצלפות שספג הבית הלבן מוודוורד בספרו הקודם על מלחמת עיראק, מצב הכחשה (2006), כוללים הפעם מקורותיו הגלויים של העיתונאי את היועץ לביטחון לאומי סטיבן האדלי ואת הנשיא ג'ורג' בוש עצמו, המצטייר כמנותק לחלוטין מן ההחלטות שהוא עצמו אחראי להן. "בטח שהיה נחמד אם המצב היה משתפר", הוא אומר בשלב מסוים למזכירת המדינה קונדוליזה רייס, ומתברר שאינו מודע כלל לעובדה שניהול הלחימה בעיראק מוטל על שכמו. וודוורד מתאר ממשל שאין בו "תהליך לבדיקת תוצאות, חלופות ומניעים", שבראשו עומד "נשיא כה בטוח בעצמו, כה שש לפעולה, כה נערץ על יועצו לביטחון לאומי", עד שהוא כמעט "בלתי ניתן לעצירה". ארגון לקוי זה הבין רק כעבור שנים רבות מדי כי המערכה עומדת להסתיים בתבוסה וכי נחוצה אסטרטגיה חדשה.

המדיניות הרשמית גרסה עדיין כי יש להעביר את האחריות על הביטחון לידי הכוחות העיראקיים הבלתי מוכנים, אבל

בווינגטון כבר החלו לדון באסטרטגיה חדשה שכונתה "טיהור, אחיזה, בנייה". האסטרטגיה הזאת התבססה על ההכרה בעובדה שאין די בסילוק המורדים מאזור מסוים אם אין משאירים באותה בועת ביטחון כוחות שיחזיקו בשטח שטוהר ושידאגו לבנות שם שלטון יציב וכלכלה מתפקדת. כדי להשיג יעדים אלה, יש כמובן צורך במספר רב של חיילים. רוב התיאורטיקנים העוסקים בלוחמה בחתרנות סבורים שהצלחתה של שיטה זו תובעת הצבת כוחות בסדר גודל של בין עשרים לעשרים וחמישה חיילים על כל אלף אזרחים. יישומה של אסטרטגיית "טיהור, אחיזה, בנייה" בעיראק הצריך אפוא פריסה של עשרות אלפי חיילים נוספים בארץ זו.

המלחמה שבפנים מתאר את המאבק שניטש בתוך הבית הלבן סביב ההחלטה לאמץ את הגישה החדשה ולהקצות את הכוחות הנחוצים להוצאתה אל הפועל. תפקיד חיוני בדיון מילא אותו גנרל ג'ק קין, שביכה קודם לכן את העדרה של דוקטרינה צבאית סדירה למלחמה בחתרנות. קין, שכבר פרש מהצבא, סייע בגיבוש האסטרטגיה החדשה בעיראק בשיתוף עם פרדריק קגאן, לשעבר פרופסור להיסטוריה בווסט פוינט וכיום איש האמריקן אנטרפרייז אינסטיטוט'. הרגע המכריע היה פגישה שנערכה בין קין וארבעה מומחים נוספים ובין הנשיא בוש במשרד הסגלגל ב-11 בדצמבר 2006. קין אמר אז לנשיא את הדברים הבאים: "אחד הדברים החשובים ביותר שלמדנו הוא שהביטחון הוא תנאי מוקדם הכרחי להתקדמות פוליטית וכלכלית". ברוח זו הוא המליץ על שיגור חמש בריגדות נוספות – כשלושים אלף חיילים – לשמירה על הסדר בעיראק.

בכל שלב ושלב התייצבו מול קין מתנגדים חזקים: הפנטגון, ראשי המטות המשולבים וגנרל ג'ורג' קייסי, מפקד הכוח האמריקני בעיראק, שהצהיר ב-25 באוקטובר 2006 כי הוא עדיין "מאמין בלב שלם שצריך להמשיך לצמצם את הכוחות ככל שהמצב בעיראק משתפר, מפני שעלינו להסתלק מדרכם של העיראקים". מילותיו של קייסי ערבו לאוזניו של שר ההגנה דאז דונלד ראמספלד, שהיה משוכנע כי אמריקה "צריכה להוריד את היד מכידון האופניים" ולהניח לעיראקים לדאוג לעצמם. עם זאת, ראמספלד הבטיח לנשיא שיתפטר אם הרפובליקנים יאבדו את השליטה בבית הנבחרים או בסנאט בבחירות 2006. בסופו של דבר הרפובליקנים אמנם איבדו את הרוב בשני הבתים, אף שהנשיא החליט ממילא להפקיד את משרד ההגנה בידי רוברט גייטס. בוש אמר לוודוורד כי בחירת "אנשים חדשים" לביצוע האסטרטגיה החדשה כמוה כהצבת "סימן קריאה" מעל האסטרטגיה הזאת. כדי לדחוף את העניינים בכיוון הנכון הפציר קין בבוש למנות את הגנרל דייוויד פטראוס למפקד הכוח בעיראק ולאחראי על ביצוע התפנית הנדרשת. פטראוס, שהבין כי זו ההזדמנות האחרונה לעשות מה שצריך, השתמש במונח ממשחק הפוקר כדי לתאר לנשיא את האסטרטגיה החדשה: זהו מצב של "הכל בפנים", אמר לבוש.

האיש שהופקד על יישומה של אסטרטגיית ה"כל בפנים" הוא נושא ספרה של לינדה רובינסון, חניד לִי איך זה יגמר: גנרל דייוויד פטראוס והחיפוש אחר דרך יציאה מעיראק. במהלך הפלישה לעיראק במרס 2003 פיקד פטראוס, אז מייג'ור גנרל, על הדיוויזיה המוטסת ה-101. ההיסטוריון ריק אטקינסון, חתן

פרס פוליצר, עקב במהלך הפלישה אחר פטראוס, שזכיתי להימנות עם תלמידיו בווסט פוינט חמש-עשרה שנה קודם לכן. יותר מפעם אחת שמע אטקינסון את פטראוס אומר לעצמו: "תגיד לי איך זה ייגמר". איש הצבא המנוסה ידע שהפלישה היא החלק הקל של המבצע. החלק הקשה יגיע ברגע שהכלב ישיג את המשאית שאחריה הוא רודף.

אחרי הפלישה מונה פטראוס לאחראי על כיבוש צפון עיראק. הוא הסתבך חיש מהר בצרות כאשר הקדים את מדיניות החוץ האמריקנית ופתח את מעברי הגבול כדי להמריץ את הפיתוח הכלכלי במוסול, העיר השלישית בגודלה בעיראק. וחמור מכך, בעיני הגורמים הקובעים – הוא ביטא בקול רם את התנגדותו להחלטה לפרק את הצבא העיראקי במאי 2003. הוא עזב את מוסול וחזר לארצות-הברית בפברואר 2004, אולם לא הספיק לשהות בבית זמן רב. ביוני נשלח פטראוס בחזרה לעיראק כדי לעמוד בראש פיקוד המעבר של הכוח הרב-לאומי, שעליו הוטלה המשימה להקים מחדש את הצבא העיראקי. הוא זכה לשבחים על פועלו, ואף כיכב בכתבת השער של ניוזוויק שנשאה את הכותרת "האם האיש הזה יציל את עיראק?" שבעה-עשר חודשים לאחר מכן נשלח פטראוס לפורט לָוֶנוֹוֹרְת' שבקנזס, צעד שנתפס בעיני רבים כגלות בלתי רשמית שנגזרה על הגנרל שזכה לתשומת לב תקשורתית רבה מדי.

אלא שפטראוס לא נשאר בצל זמן רב. הוא ניצל את מעמדו כמפקד מרכז הכוחות המשולבים כדי לפעול לקידום השינויים שנראו לו הכרחיים להכשרת הצבא לאתגרים שניצבו בפניו. תרומתו החשובה ביותר הייתה מדין השדה ללוחמה נגד חתרנות – שגם אני זכיתי ליטול חלק

אל-קאעידה. התפתחות זו, ששנים נדרשו להכשרת הקרקע לקראתה, ביטאה שינוי דרמטי במדיניות האמריקנית, שעד אז התעקשה להתעלם ממבני הכוח השבטיים והעדיפה להתמקד בעידוד הדמוקרטיזציה. פטראוס השכיל להבין את ההזדמנות שנקרתה בדרכו, והיה לו גם האומץ לנצל במהירות.

באחד הפרקים המרתקים של ספרה מתארת רובינסון כיצד התפשטה ה"התעוררות" מן המוקד באל-אנבאר – המערב הפרוע של עיראק – אל רובע עמרייה בבגדאד, שאף הוא אינו גן של שושנים. חברי לספסל הלימודים בווסט פוינט, לויטננט קולונל דייל קול, שפיקד על גדוד באזור, תמך במנהיג הסוני אבו עביד שבחר להפנות עורף לאל-קאעידה בשלהי מאי 2007. היריבים לשעבר הפכו לבעלי ברית והוכיחו בכך עד כמה נכון הוא הפתגם הקלאסי "אויבו של אויבי הוא ידידי". מפקד מחלקה תיאר את התמורה הפתאומית הזאת בלשון המעטה דרמטית: "זה היה מוזר", אמר. פטראוס, שקיבל דיווח על התכנית, נתן שתי הוראות לאבו עביד: "אל תיתן לצבא שלנו לעצור אותך", וגם "אל תיתן לממשלת עיראק לעצור אותך".

ואמנם, הצבא האמריקני והשלטון העיראקי לא עצרו את ההתארגנות שהפכה עם הזמן למיליצית "בני עיראק", ושהחלה לפעול במרחב במערב הארץ ובמרכז. סיומו בפועל של המרד הסוני והקמת תחנות הביטחון המשותפות ביזמת פטראוס שמו קץ לצורך במיליציות השיעיות שקמו כדי להגן על עדתן מפני אויביה משכבר הימים. בשנת 2008 שלח ראש ממשלת עיראק, נורי אל-מליכי, את צבא המדינה לסלק את המיליציות מבצרה ומ"סאדר סיטי". בחודש ספטמבר באותה שנה, כשפטראוס

בכתיבתו. השפעתו של חיבור זה הייתה עצומה. ערב אחד, במהלך קיץ 2006, שלח קונרד קריין, העורך הראשי של המדריך, פרק לעיונו של פטראוס. למחרת בבוקר קיבל ממנו חזרה את הטקסט לאחר עריכה מקיפה. המצב הנורא, שרק הלך והחמיר בשטח, תבע חריצות כזאת. בסופו של דבר מדריך השדה קרא לנקיטת גישה שונה מאוד מזו שהנחתה את ארצות-הברית עד אז. פטראוס סבר כי השלטת סדר ברחובות עיראק הוא תנאי בליעבור להצלחה במאבק נגד הטרוריסטים, והדגיש כי אם הכוחות העיראקיים לא יצליחו לדאוג לביטחון, על האמריקנים לעשות זאת במקומם – לפחות עד שהתושבים המקומיים יהיו כשירים לנהל בעצמם את ענייניהם.

זו הגישה שהנהיג פטראוס בעיראק. היא זכתה לכינוי הפופולארי "הנחשול", אך זהו שם מטעה. מספר החיילים הנוספים שנפרסו בשטח היה משמעותי, אך המשימה שהוטלה עליהם הייתה חשובה יותר: הבטחת שלום האוכלוסייה תחילה. כדי לפעול להשגת המטרה הזאת הוקמו ברחבי בגדאד שבעים ושש תחנות ביטחון משותפות, שבהן הוצבו חיילים אמריקנים לצד מקביליהם במשטרה ובצבא העיראקיים. מספר האבידות בקרב האמריקנים גדל כאשר הצבא טיהר אזורים שנשלטו בידי המורדים, אבל התושבים המקומיים זכו לרמה גבוהה יותר של הגנה, וההתקדמות הכלכלית והפוליטית לא איחרה לבוא.

לנפוליאון מיוחסת האמרה "כל הגנרלים שלי טובים. הבו לי את בני המזל". פטראוס היה גם טוב וגם בר מזל במידה מספקת כדי להפיק תועלת מן "ההתעוררות הסונית" – החלטתם של כמה שבטים סונים להחליף צד ולהילחם נגד השלוחה העיראקית של

עזב את עיראק, כבר הביאה האסטרטגיה שלו לירידה בפועל של כשמונים אחוזים בהיקף האלימות, ולהפחתה ניכרת בשיעור האבידות בצד האמריקני.

דקסטר פילקינס לא היה בעיראק בזמן התפנית הזאת, אך הוא שב לשם בקיץ 2008 כדי לדווח על ההתפתחויות. המצב בשטח השתנה עד כדי כך שהוא כמעט לא הכיר את המקום. גם אני חזרתי לעיראק בערך באותו הזמן, אחרי העדרות ממושכת, וגם אני התקשיתי להבין את השינוי המפתיע הזה במצבה של הארץ. מאמר שפרסם פילקינס בספטמבר בניו יורק טיימס, "בחזרה לעיראק, מזועזע מהשקט", עזר לי להאמין במה שראיתי במו עיניי אך פשוט לא הצלחתי לקלוט – לידתה מחדש של החברה העיראקית מבין ההריסות.

מאז כבר הודיע נשיאה החדש של ארצות-הברית, ברק אובאמה, על כוונתו להוציא את רוב הכוחות האמריקניים מעיראק עד סוף אוגוסט 2010. יש לקוות שאין זה מועד מוקדם מדי. מוסול היא עדיין אזור לחימה, שבו נתקלים חיילים אמריקנים ושוטרים עיראקים בשרידי אל-קאעידה כמעט מדי יום. קשה להאמין שבתוך חודשים ספורים יוכלו כוחות הביטחון המקומיים להתמודד בעצמם עם המצב. הוא הדין בעיראק כולה. לחיל האוויר העיראקי, למשל, אין כיום ולו מטוס סילון אחד והוא לא יוכל לשלוט במרחב האווירי של המדינה בעשור הקרוב. ועם זאת, אין ספק ששיאה של המעורבות האמריקנית בעיראק כבר מאחורינו, ועתידה של הארץ נראה טוב יותר מכפי שיכולתי לשער כשעזבתי את אל-אנבאר בשנת 2004.

כל שלושת הספרים שסקרתי כתובים ברמה גבוהה, אך הטוב שבהם הוא ללא ספק מלחמה לנצח של פילקינס. הוא מספק לקוראים תיאור מצוין, חי ומדויק של ארץ ערבית משוסעת בגין איבות אתניות עתיקות וחבולה בגלל מדיניות אמריקנית כושלת. כמי שחווה על בשרו חלק גדול ממה שמתאר פילקינס, אני חושב שספרו ראוי לפרס פוליצר. ספרו של בוב ודוורד נופל ממנו בעוצמתו אך גם הוא חשוב ומביא מידע רב. הוא מסביר כיצד הידרדר המצב עקב שנים של מחדלים והיסוסים מצד ממשל אמריקני שבראשו עמד נשיא ש"בזו שלוש שנים בהכחשה ואחר כך הסמיק את היועץ לביטחון לאומי שלו לגבש אסטרטגיה חדשה". ספרה של לינדה רובינסון, המשרטט דיוקן משכנע של האיש שהצליח להפוך מערכה כושלת להצלחה של הרגע האחרון, מעניק מעט תקווה לקורא אחוז הייאוש לנוכח הטעויות והטרגדיות של המלחמה הזאת. למקרא הספר, מתבקש להאמין שפטרואס יקצור הישגים גם באפגניסטאן, לאחר שקיבל עליו את האחריות לשתי הזירות כמפקד הפיקוד המרכזי של צבא ארצות-הברית. שלושת הספרים יחדיו מציירים תמונה חדה ובהירה של מלחמה שאני מכיר היטב. ההבנה מה קרה ומדוע עשויה לשכך מעט את סיוטי הלילה שלי, אם כי לא לסלקם לחלוטין.

ג'ון נאגל הוא נשיא המרכז לביטחון אמריקני חדש (Center for a New American Security). הוא שירת כקצין בכיר בצבא ארצות-הברית, ובשנים 1991 ו-2003–2004 נלחם בעיראק.